

Oslo, 22. mai 2024

Energidepartementet
postmottak@ed.dep.no

INNSPILL TIL UTREDNING AV VIRKEMIDLER FOR KARBONFANGST

«Innspill virkemiddelutredning 24/815»

Forum for miljøteknologi (FFM) vil med dette gi innspill til utredningen fra Oslo Economics, datert 27. mars i år, om virkemidler for karbonfangst i industri og avfallsforbrenning.

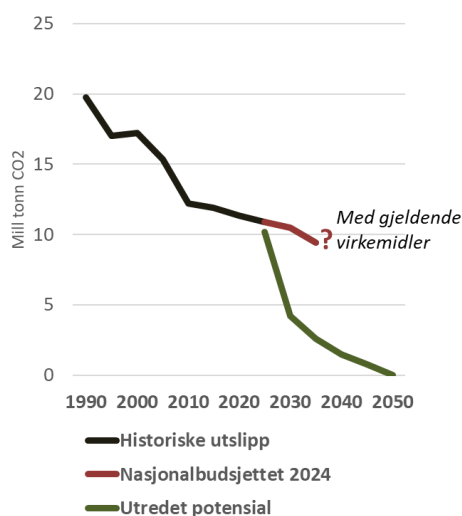
Klimamål, klimapolitikk og norsk fastlandsindustri

Industrien kan fjerne klimagassutslippene innen 2050, og forutsetningsvis før vi har kommet dit. Med karbonfangst og annen teknologi kan industrien bli karbonnegativ. Innen 2030 kan fastlandsindustrien mer enn halvere sine utslipp, fra dagens nivå. Dette vil være et nødvendig og vesentlig bidrag til at de norske klimamålsettingene nås. Men det dreier seg også i høyeste grad om norske bedrifters konkurranseevne. Klimakampen har på kort tid utviklet seg til å bli en konkurranse mellom land og kontinenter. I tillegg til at EUs grønne giv innebærer en historisk satsing for kontinentet, tar hvert enkelt av landene sats for å sikre seg en posisjon i et fremtidig, grønt marked. Og konkurransen fra andre kontinenter er betydelig, blant annet fra USA, Canada, EU og Kina som alle satser kraftig på industriell omstilling.

Dagens klimapolitikk baseres i stor grad på at Norge skal nå klimamålene gjennom samarbeidet i EU, i praksis ved at utslippskuttene i stor grad vil finne sted andre steder i Europa hvor kostnadene ved utslippskutt på kort sikt er lavere enn i Norge. Dette gjelder både i kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor. Norge har bestemt et omstillingsmål som er på linje med klimamålene. Med den strategi som nå gjelder, vil vi under enhver omstendighet ikke nå omstillingsmålet. Kostnadseffektivitet må være et sentralt hensyn i utforming av klimapolitikken. Men vi er på linje med Klimautvalget 2050 i vurderingen av at *«hva som er kostnadseffektivt må gjøres på et bredere grunnlag enn bare å se på kostnaden ved enkelttiltak på kort sikt»*. Norge kan ikke fortsette å oppfylle klimamålene gjennom utslippskutt i andre land. Utvalget påpeker at *«en strategi som utsetter alle utslippskutt i Norge til andre, billigere kutt er gjennomført i andre land kan gi en sen og brå omstilling i Norge når man nærmer seg 2050»*. Dette mener vi er et svært viktig moment som må lede til at Norge løfter ambisjonsnivået kraftig når det gjelder tiltak for utslippskutt i de nærmeste årene

fremover. Vi viser for øvrig til vår høringsuttalelse vedrørende rapporten til Klimautvalget 2050¹.

De siste årene har omstillingstakten i industrien vært lav. Og forventede utslippskutt med dagens virkemidler er betydelig lavere enn det som er mulig og det som er nødvendig for at vi skal nå våre målsettinger. Dette faller sammen med at Enovas mandat er endret. Utslippskutt i kvotepliktig sektor og energieffektivisering er ikke en del av målekriteriene. I tillegg har Enova lagt om flere av sine virkemidler, og i større grad introdusert periodevis og tematiske utlysninger som ikke samsvarer med industriens utviklingsarbeid og kontinuerlige forbedringsprosesser.

Den altoverveiende delen av industriutslippene og punktutslippene er innen kvotepliktig industri. Det meste av det resterende potensialet for utslippskutt kan teknisk sett realiseres med tilgjengelig teknologi, eller løsninger som er under utvikling og som kan ventes tilgjengelig og «moden» i løpet av få år. Realisering forutsetter imidlertid offentlige virkemidler. Industrien vil gjøre sine investeringer i de land der virkemidlene er tilgjengelige. Kun en liten del av punktutslippene vil ha et 2050-perspektiv med den akselererende hastigheten utviklingen av nye løsninger har.

CO2-håndtering utgjør et viktig tiltak for å nå klima- og omstillingsmålet

På sikt er det industriens mål å implementere produksjonsmetoder som ikke gir utslipp. Norsk fastlandsindustri har, som figuren ovenfor viser, tatt store skritt på veien mot null utslipp siden 1990. I deler av industrien er det nødvendig med store teknologiske gjennombrudd for å fjerne utslipp fra industriprosessene. Dette gjelder blant annet i aluminiumsindustrien. I andre deler av industrien er teknologien tilgjengelig, men ikke bedriftsøkonomisk lønnsom med dagens kvotepriser. På veien mot nullutslipp ser vi at CCS kan ha en svært viktig rolle. Og med overgang til ikke-fossile råvarer i noen industriprosesser, vil industrien med hjelp av CCS bidra med negative utslipp. Dette er godt beskrevet i rapporten fra Oslo Economics. Det er mange CCS-prosjekter under utvikling i de norske industribedriftene.

Differansekontrakter vil kunne være et godt virkemiddel

FFM er langt på vei enig i de vurderinger som er gitt i rapporten fra Oslo Economics. Selv om CCS er i ferd med å bli moden teknologi og industrien har mange prosjekter under utvikling, vil få eller ingen prosjekter bli realisert på kort- og mellomlang sikt uten at virkemidler gjøres tilgjengelig. Tidsaspektet er vesentlig i klimasammenheng. Det er nødvendig med virkemidler som sikrer at utslippskutt skjer så raskt som mulig. Vi oppfatter at rapportens konklusjoner er i tråd med de vurderinger som fremgår av rapporten til Klimautvalget 2050, og som vi er helt enig i. Selv om det felles europeiske kvotesystemet er en bærebjelke når det gjelder å fremme utslippskutt, må

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-nou-2023-25-omstilling-til-lavutslipp-veivalg-for-klimapolitikken-mot-2050-rapport-av-klimautvalget-2050/id3009052/?uid=d3692a44-ff51-4a80-b8d1-e632b3658269>

det etableres nasjonale og målrettede virkemidler for å sikre at tilgjengelig teknologi tas i bruk så raskt som mulig. Dette har også næringspolitiske aspekter. Uten nasjonale virkemidler vil norsk industri både miste sine konkurransefortrinn og komme i situasjon preget av sene og kostbare omstillingsprosesser. Klimautvalget 2050 beskriver dette på en god måte.

FFM mener følgende om de konkrete forslagene i rapporten:

- Det må innføres en støtteordning rettet mot fangstleddet. Differansekontrakter med varighet på 10 til 20 år vil kunne være et egnet virkemiddel. Vi er for så vidt enig i at tildelingen kan skje gjennom en omvendt auksjon, blant annet for å sikre en rask behandling av ordningen hos ESA. Vi mener imidlertid at det i Norge er grunnlag innenfor statsstøttereguleringen til å få godkjent ordninger hvor tildelingen gjøres administrativt. Antallet prosjekter og industribedrifter er lavt i Norge sammenlignet med store land i EU. Under enhver omstendighet bør det åpnes for direkte tildeling for mindre prosjekter hvor støtten ligger innenfor gruppeunntaket (maksimalt MEUR 30).
- Ordninger for støtte til teknologiutvikling og modning av prosjekter må videreføres som i dag.
- Rapporten tar til orde for at staten anskaffer lager- og transporttjenester på vegne av fangstaktørene. I og med at staten allerede har en vesentlig rolle i denne infrastrukturen, tror vi det er en riktig vei å gå, i hvert fall i det korte bildet. Etter hvert som infrastruktur og lagringsprosjekter er tilgjengelig, kan man overlate til aktørene å fremforhandle avtaler om lagring og transport.

Rapporten peker på at flere prosjekter er modnet langt på vei og kan være i drift innen 2030. Det forutsetter at investeringsbeslutningene er fattet senest i 2026. Et relevant virkemiddel må da være på plass senest i 2025. En konkret innretning av ordningen, notifikasjon, konkretisering av prosjekter og gjennomføring av tildeling tar tid. Men vi mener dette er en realistisk tidshorisont dersom innføring av ordningen vedtas og kommuniseres i år, slik at aktørene kan forberede prosjektene parallelt med at ordningen kommer på plass.

Med vennlig hilsen
Forum for Miljøteknologi
Marianne Lie (sign)
Sekretariatsleder